

WSTĘP

W kolekcji czereśni zlokalizowanej w Sadzie Doświadczalnym w Dąbrowicach k/Skierniewic gromadzone są odmiany krajowe i zagraniczne. Wyróżniającą się grupę stanowią czereśnie niemieckie, a wśród nich odmiany dawne m. in. znane i cenione w naszym kraju: 'Büttnera Czerwona', 'Hedelfińska', 'Gubińska', 'Kunzes Kirsche' ('Kunzego'), 'Schneidera Późna' ('Kozerska') oraz mniej znane: 'Drogana Żółta', 'Dönissena Żółta', 'Fromma Czarna'. W grupie nowszych odmian pochodzących z Niemiec do wyróżniających się należy późno dojrzewająca odmiana 'Regina'. Niestety w warunkach klimatycznych naszego kraju jej drzewa nie zawsze plonują zadowalająco, podobnie jak drzewa odmian: 'Namosa', 'Noremi' czy 'Nadino'. Regularnym i dobrym plonowaniem wyróżniają się natomiast odmiany o średnio wczesnym terminie dojrzewania owoców takie jak: 'Erika', 'Nabigos', 'Namare' oraz późno dojrzewające: 'Bianca', 'Karina' i 'Oktavia'.

MATERIAŁ I METODY

Badania i obserwacje prowadzono w Sadzie Doświadczalnym w Dąbrowicach k/Skierniewic na drzewach 21 odmian czereśni pochodzących z Niemiec. Były to: 'Kunzes Kirsche', 'Valeska', 'Fromma Czarna', 'Erika', 'Namosa', 'Namare', 'Nabigos', 'Noremi', 'Gubińska', 'Anabella', 'Nadino', 'Viola', 'Schneidera Późna', 'Büttnera Czerwona', 'Hedelfińska', 'Karina', 'Oktavia', 'Drogana Żółta', 'Dönissena Żółta', 'Regina', 'Bianca'. Kolekcję założono w 2005 r. Drzewka szczepione na czereśni F12/1 posadzono w rozstawie 4,7 x 3m.

WYNIKI

Wśród niemieckich odmian czereśni obserwujemy duże zróżnicowanie ze względu na: siłę wzrostu i pokrój drzew, termin i intensywność kwitnienia, plonowanie oraz termin dojrzewania i cechy jakościowe owoców. W kolekcji Instytutu Ogrodnictwa bardzo silnie rosną drzewa odmian: 'Namosa', 'Naprumi' i 'Schneidera Późna'. Niezależnie od roku, najwcześniej kwitną drzewa odmiany 'Gubińska'. Do późno kwitnących należą natomiast odmiany: 'Regina', 'Schneidera Późna', 'Bianca', 'Octavia', 'Drogana Żółta' i 'Noremi'. Intensywność kwitnienia zależy od roku oraz od odmiany. Corocznie najslabiej kwitną drzewa odmiany 'Fromma Czarna'. Większość niemieckich odmian czereśni wyróżnia się dobrą lub bardzo dobrą plennością. Wyjątek stanowią odmiany: 'Viola', 'Gubińska', 'Schneidera Późna' i 'Regina', których drzewa owocują zwykle średnio obficie oraz corocznie słabo plonujące: 'Fromma Czarna', 'Namosa', 'Nadino' i 'Noremi'. Najwcześniej osiągają dojrzałość zbiorczą owoce odmiany 'Kunzes Kirsche'. Owoce większości odmian dojrzewają średnio wczesnie lub średnio późno (IV-V tydzień dojrzewania, czyli III dek. VI – pocz. VII). Owoce odmian 'Büttnera Czerwona', 'Hedelfińska', 'Octavia' i 'Schneidera Późna' dojrzewają późno a odmian: 'Drogana Żółta', 'Dönissena Żółta', 'Bianca' i 'Regina' – bardzo późno. Wśród czereśni pochodzących z Niemiec jest liczna grupa odmian o owocach średniej wielkości oraz mniej liczna grupa odmian o owocach dużych lub bardzo dużych, a w niej m. in. odmiana 'Regina'. W pierwszej grupie znajduje się większość odmian o wczesnym, średnio wczesnym i średnio późnym terminie dojrzewania. Owoce większości odmian są jędrne, chrząstkowate. Takie owoce nie ulegają odgnieceniom, ale zwykle są bardziej podatne na pęknięcie w deszczowe lata.

KRÓTKA CHARAKTERYSTYKA WYBRANYCH NIEMIECKICH ODMIAN CZEREŚNI

'Kunzego' ('Kunzes Kirsche')

Odmiana znana od początku XIX w. Jej drzewa rosną silnie, plonują regularnie i obficie. Owoce o masie 5,5-6 g dojrzewają na przełomie II/III dek. VI. Okrywa je cienka, jasnożółta skórka z czerwonym rumieńcem, która jest mało podatna na pęknięcie. Miąższ średnio jędrny, jasnożółty, słodki, bardzo smaczny.

'Schneidera Późna' ('Kozerska')

Dawna odmiana wyróżniająca się wysoką jakością i bardzo dobrym smakiem owoców. Jej drzewa rosną bardzo silnie, plonują średnio obficie. Owoce o masie 8,5-10 g dojrzewają w I dek. VII. Okrywa je czerwono-brązowa, a w pełnej dojrzałości brązowoczarna, lśniąca skórka. Miąższ jasnoczerwony, jędrny, wyjątkowo smaczny.

'Namare'

Odmiana, której drzewa rosną średnio silnie, wczesnie wchodzi w okres owocowania oraz dobrze i regularnie plonują. Owoce o masie 7,5-9,5 g dojrzewają w III dekadzie czerwca. Są kuliste, pokryte ciemnoczerwoną, średnio podatną na pęknięcie skórka. Miąższ czerwony, jędrny, soczysty, aromatyczny, smaczny.

'Hedelfińska' ('Olbrzymka Hedelfińska')

Odmiana znaleziona jako siewka ok. 1850 r. Jest wytrzymała na mróz, ale podatna na raka bakteryjnego. Jej drzewa rosną silnie, plonują obficie i regularnie. Owoce dojrzewają w I dek. VII. Są wydłużone, pokryte czerwono-brązową, podatną na pęknięcie skórka. Miąższ ciemnoczerwony, soczysty, słodki, smaczny.

'Büttnera Czerwona' ('Poznańska')

Odmiana otrzymana w 1792 r., znana i uprawiana w wielu krajach, bardzo dobrze sprawdzająca się w warunkach klimatycznych Polski. Owoce o masie 7,5-8,5 g dojrzewają w I dek. VII. Okrywa je jasnożółta skórka z czerwonym rumieńcem, która jest podatna na pęknięcie. Miąższ jasnożółty, słodki, aromatyczny, bardzo smaczny.

'Dönissena Żółta'

Odmiana otrzymana jako siewka w XIX w. Jej drzewa rosną silnie, są wytrzymałe na mróz i mało podatne na choroby. Owoce o masie 5-5,5 g dojrzewają w II dek. VII. Okrywa je cienka, jasnożółta, lśniąca, podatna na pęknięcie skórka. Miąższ jasnożółty, dość jędrny, słodki, zwykle z delikatną goryczką.

'Karina'

Odmiana, której drzewa rosną silnie, są mało podatne na mróz oraz na choroby, plonują obficie i regularnie. Owoce o masie 8-9 g osiągną dojrzałość zbiorczą w I dek. VII. Okrywa je czerwona z odcieniem brązu skórka, która jest mało podatna na pęknięcie. Miąższ ciemnoczerwony, jędrny, soczysty, smaczny.

'Bianca'

Odmiana, której drzewa rosną średnio silnie, średnio wczesnie wchodzi w okres owocowania i plonują regularnie, dość obficie. Owoce o masie 6-7 g osiągną dojrzałość zbiorczą w II dek. VII. Okrywa je bardzo ciemna, prawie czarna skórka, która jest mało podatna na pęknięcie. Miąższ bardzo ciemny, chrząstkowaty, smaczny.

'Oktavia'

Odmiana, której drzewa rosną silnie, wczesnie wchodzi w okres owocowania i dobrze plonują. Owoce o masie 7,5-8 g dojrzewają w I dek. VII. Okrywa je ciemnoczerwona a w pełnej dojrzałości prawie czarna skórka, średnio podatna na pęknięcie. Miąższ ciemnoczerwony, chrząstkowaty, ale w pełnej dojrzałości miękki, smaczny.

'Regina'

Odmiana popularna obecnie w uprawie w sadach towarowych. Jej drzewa rosną średnio silnie, plonują dobrze, średnio dobrze lub słabo, w zależności od roku. Owoce o masie 9-10 g dojrzewają w II dek. VII. Są szerokosercowate, pokryte ciemnoczerwoną, mało podatną na pęknięcie skórka. Miąższ jasnoczerwony, chrząstkowaty, smaczny.

Praca wykonana w ramach Programu Wieloletniego IHAR-IO (2015-2020) „Tworzenie naukowych podstaw postępu biologicznego i ochrona roślinnych zasobów genowych źródłem innowacji i wsparcia zrównoważonego rolnictwa oraz bezpieczeństwa żywnościowego kraju”, finansowanego przez MRiRW

